
Datum: 3 september 2020
Afdeling: Onderwijs
Afzender: College van burgemeester en wethouders
Aan: Gemeenteraad
Onderwerp: Rollen, taken en bevoegdheden onderwijs

In de beeldvormde raadsvergadering van 1 september jl. werd een vraag gesteld over de taak die de gemeenteraad krijgt indien het bevoegd gezag van de basisschool over gaat naar de gemeente. Dit kwam in de toelichting op deze vraag niet geheel duidelijk naar voren. Middels deze memo willen we u helder uiteen zetten wat de rollen, taken en bevoegdheden worden indien de gemeente het bevoegd gezag van de basisschool is. In de nader uit te voeren processtappen zal dit worden meegenomen. U krijgt deze informatie al vooruitlopend daarop en mag u beschouwen als nadere feitelijke informatie, behorend bij de stukken die u al ontvangen heeft.

Integraal bestuur

Bij integraal bestuur van de openbare school is er krachtens de Gemeentewet sprake van een algemene scheiding van bestuur en toezicht. Het college van burgemeester en wethouders (B&W) vormen het bestuur van de school, de gemeenteraad controleert. In de huidige gedualiseerde gemeentelijke verhoudingen zijn dan vervolgens het college van B&W het dagelijks bestuur van de school en de gemeenteraad het algemeen bestuur.

De taak van de gemeenteraad op het gebied van onderwijs is identiek aan alle beleidsterreinen waar een gemeente mee te maken heeft. De gemeenteraad heeft daarin vooral kaderstellende en controlerende taken en het college van B&W heeft bestuurlijke en uitvoerende taken. Binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders bestuurt het college van B&W de gemeente, de gemeenteraad controleert de wijze waarop het college zijn taken uitvoert.

Binnen de organisatie van het onderwijs is de rol van de gemeenteraad beperkt. De rol van de gemeenteraad ten opzichte van het openbaar onderwijs komt vooral tot uiting in de relatie met het college van B&W.

Organisatie openbaar onderwijs

Het college van B&W is wettelijk het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs. In het kader van de scheiding tussen bestuur en toezicht wordt het college het toezichthoudend orgaan en de directeur van de basisschool wordt in een nader op te stellen bestuursstatuut op basis van delegatie belast met bestuurlijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Daarmee wordt de directeur feitelijk het schoolbestuur, zoals bedoeld in de Code Goed Bestuur.

Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor besluiten over doelen en middelen en het afleggen van verantwoording en het college van B&W is verantwoordelijk voor toezicht op doelrealisatie, goed bestuur en het functioneren.

In het toezicht door het college van B&W wordt onderscheid gemaakt tussen toezicht vooraf en toezicht achteraf. Het college heeft goedkeuringsbevoegdheid om complexe afwegingen ('majeure' beslissingen) en beleidsplannen van het schoolbestuur goed of af te keuren. Deze goedkeuringsbevoegdheid geldt in elk geval voor het meerjarenbeleid, de begroting en langdurige samenwerking met anderen.

Achteraf heeft het college van B&W de verantwoordelijkheid er op toe te zien dat de doelstellingen gerealiseerd worden. Ook bewaakt het college van B&W dat de materiële en immateriële middelen integer en optimaal worden ingezet voor de doelstellingen. Tot slot bewaakt het college van B&W dat het schoolbestuur handelt in het belang van het Openbaar Onderwijs maar ook in het belang van de samenleving.

Het college van B&W handelt in belangrijke mate op basis van verkregen informatie. De taak van het verzamelen van informatie vooraf en achteraf is daarom zeer belangrijk. De informatie vooraf dient als

basis ter onderbouwing van plannen en het kunnen volgen van ontwikkelingen. De informatie achteraf dient als basis voor het bewaken van de te realiseren doelstellingen. Het college van B&W ziet er op toe dat de verkregen informatie adequaat, op tijd en betrouwbaar is.

Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van directeur/bestuurder

De directeur van de basisschool wordt belast met een dubbelrol; bestuurder en directeur.

De bestuurder is belast met het besturen van de basisschool. De kerntaak van besturen is het waarborgen van het voortbestaan van het onderwijs in de gemeente. Onder besturen is verder te verstaan: het richting geven aan de organisatie, het besluiten nemen over de vaststelling en uitvoering van beleid, het verantwoording afleggen en het vertegenwoordigen van het basisonderwijs op Schiermonnikoog. De bestuurder houdt zich op hoofdlijnen bezig met het ontwikkelen, vaststellen en evalueren van het strategisch en operationeel beleid en met het beleid voor de waarden en normen en identiteit van het onderwijs. De bestuurder stelt de beleidsdoelstellingen vast en de wijze waarop deze bereikt worden en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn en ziet toe op de uitvoering van het beleid. De bestuurder heeft daarbij tevens tot taak om nieuwe onderwijskundige ontwikkelingen, projecten en activiteiten te initiëren en aan te sturen om voor het realiseren van een pluriform en kwalitatief hoogstaand onderwijsaanbod.

De bestuurder legt aan het college, het personeel, de ouders, de inspectie en de samenleving verantwoording af over de mate waarin de vastgestelde doelstellingen zijn gehaald en over de besteding van de middelen. In dit alles is het de taak van de bestuurder om het college en overige belanghebbenden goed en volledig te informeren.

De directeur heeft de volgende taken/bevoegdheden:

- De directeur is belast met de dagelijkse leiding van de school.
- De directeur stelt jaarlijks een plan op en draagt zorg voor de uitvoering, de kwaliteit en de evaluatie van dit plan.
- De directeur is belast met de zorg voor de organisatie en de kwaliteit van het onderwijs op de school.
- De directeur geeft leiding aan het personeel van de school, en draagt er zorg voor dat met de individuele personeelsleden functionerings- en beoordelingsgesprekken worden gevoerd.
- De directeur onderhoudt de contacten met de leerlingen en hun ouders van de school.
- De directeur beheert aan de school toegekende formatieve en financiële middelen, en doet daartoe uitgaven voor zover deze binnen de goedgekeurde begroting en het vastgestelde beleid zijn toegestaan.
- De directeur voert overleg met de medezeggenschapsraad van de school.
- De directeur voert overigens alle taken en verantwoordelijkheden uit, die in de bij zijn functie behorende functiebeschrijving zijn opgenomen.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het college

Het college van B&W heeft tot taak om toe te zien op de bestuurder en met name op in hoeverre de bestuurder door middel van strategie, beleid en beheer de doelstellingen realiseert met oog voor de daarbij aan de orde zijnde belangen, processen, effecten en risico's.

In deze algemene taak van het college van B&W is een aantal rollen te onderscheiden:

- een toezichtsrol: informatie verzamelen, oordeelsvorming en zo nodig interveniëren.
- een adviesrol/klankbordfunctie: adviseren van, meedenken met de bestuurder op basis van in het college aanwezige kennis, expertise en externe informatie.
- verbinding leggen met de samenleving: het college koppelt de ontwikkelingen in de omgeving aan de ontwikkelingen binnen de organisatie.
- een bestuurlijke rol: goedkeuring verlenen aan majeure beslissingen, vaststellen van de statuten en het bestuursstatuut en de regeling van eigen werkzaamheden.

Vanuit deze rollen heeft het college de volgende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden:

- vooraf goedkeuring verlenen aan majeure besluiten van de bestuurder;
- achteraf toezicht houden op het functioneren van de bestuurder;
- vertegenwoordiging van de rechtspersoon bij afwezigheid van de bestuurder;
- gevraagd en ongevraagd adviseren van de bestuurder.